A°. 1835. N°. 91.

SURINAAMSCHE Courant. LETTERKUNDIG Dagblad.

Vrijdag den 13den November.

PARAMARIBO.

Een Woord over de *teekenen* van den *dood*, en over de wijze om den *waren dood* van den *schijndood* te onderscheiden.

Het ophouden der ademhaling is door de dus verre gebruikelijke middelen bezwaarlijk te bewijzen; noch het voorhouden van een donsen veertje, noch dat eener brandende kaars, noch zelfs dat van eenen droogen spiegel kan tot dat einde gebruikt worden. De stille watervlakte van een geheel vol glas, op de borst geplaatst, is geheel en al bedriegelijk, en bewijst het ophouden der ademhaling niet. Wanneer de watervlakte zich beweegt, nadat zij te voren geheel stil gestaan heeft, dan toont zulks wel de beweging der borst aan; maar op deze wijze kan eene, in zeer lange tusschenpoozingen plaats hebbende, zachte, aan het oor en oog onttrokkene ademhaling niet ontdekt worden. En zoo ook het wezenlijk ophouden der ademhaling kon aangetoond worden, dan nog bewees zulks volstrekt niets voor het ophouden van het leven: Het adem halen kan lang opgehouden hebben, zonder dat het leven is uitgebluscht, dit bewijzen de menschen, die lang in het water, of in koolzuur *gas*, schijnbaar levenloos, gelegen hadden, en weder in het leven gebragt werden.

De stilstand van den omloop des bloeds kan daardoor, dat de voelende vinger noch de klopping van den pols, noch van het hart, waarneemt, niet met zekerheid ontdekt worden. Daarenboven is dit geen onbedriegelijk teeken van den dood.

Ja zelfs de vloeijing van bloed uit eene geopende ader bewijst noch iets stelligs, noch iets ontkennends.

Koude des ligchaams bewijst volstrekt niets.

Stijfheid der leden is een der zekerste teekenen van den dood, te weten: bij den wezenlijken dood blijven de monden en de spleet der oogleden, wanneer men de onderkaak naar beneden en de oogleden van elkander trekt, open staan, terwijl zij, in tegendeel, wanneer het leven nog voorhanden is, de vorige plaats aldra weder innemen.

Bij den wezenlijken dood kan het stijve lid met geweld gebogen worden, en naderhand blijft het lid buigbaar. Maar zijn de leden geheel onbuigbaar, of keeren zij, na de proef gedaan te hebben, in de vorige ligging terug, dan pleit zulks niet voor verloren leven: zulks kan door eene *convulsive* stijfheid der spieren ontstaan, gelijk het geval is bij den *Tetanus* en de *Catalepsie*. De stijfheid der bevrorenen, die schijndood zijn, strekt zich niet over het gansche ligchaam uit; de huid, de onderbuik en de vrouwelijke borsten blijven zacht.

Een der zekerste teekenen van den dood, is, wanneer de rug en de lenden, waarop het lijk ligt, geheel plat gedrukt zijn. Doch dit wordt bij zeer uitgeteerde ligchamen niet ligt waargenomen.

Voor het overige is het niet - stijf - zijn der leden geen volstrekt bewijs van het leven, want dit is bij een wezenlijken dood ook niet zelden het geval, b. v. bij personen, die door den bliksem, door eenen val of slag, door bederte, door hevige gemoeds-beweging gedood zijn. Verslapping van het horenvlies des oogs, dat er na eene ligte drukking niet weder uitgaat, gelijk mede volkomen verlies van de veerkracht der oogleden, behoort tot de zekerste teekenen des doods.

De openstaande aars behoort insgelijks tot de vrij zekere teekenen van den dood, maar wordt zelden vóór den aanvang der rotting waargenomen.

Zwarte, donkergele plekken op den rug bewijzen volstrekt niets. Zij komen zeer dikwijls bij oude lieden voor.

Houdt men een licht achter de rugvlakte der hand, in de streek der bij een liggende vingers, en vertoont zich aan de inwendige vlakte der hand, in de streek der vingers, een roodachtig doorschijnen, dan is er zeker nog eene levensvonk voorhanden.

Brandt men eene vlakte der huid, en ontstaat eene blaar, dan is zeker de levenskracht niet verdwenen.

Ongevoeligheid des ligchaams is volstrekt geen bewijs voor den wezenlijken dood. Wij herinneren hier slechts aan de *Epilepsie*.

Het oor is echter zeker het zintuig, dat zijne gevoeligheid het laatst verliest.

De zoogenaamde lijkreuk kan niet bij alle lijken bespeurd worden. Dezelve kan als teeken in het geheel niet opgegeven worden; de reuk is, als gewaarwording, te veel betrekkelijk. De eene mensch heeft eenen fijnen—, de andere eenen zeer zwakken reuk. Deze lijkreuk is ook van andere ziekelijke uitwasemingen in het geheel niet te onderscheiden.

Rotting is het zekerste teeken van den dood; maar dezelve kan in het begin niet zoo ligt waargenomen worden, in sommige gevallen ontstaat zij eerst laat. Zij blijkt uit eenen geheel eigenaardigen, rottingen reuk. Men zal in dit geval op den geheelen onderbuik groenblaauwe en gele, in eenen grooten omvang uitgebreide, in elkander overgaande plekken vinden, waarbij de onderbuik even goed trommelzuchtig opgezet, als ingevallen kan zijn. Zonder rottigen reuk bewijzen echter de blaauwgroene, en gele plekken op den onderbuik en aan andere deelen des ligchaams den zekeren dood niet.

Daar de onderrigting van lijkschouwers omtrent deze zaak allernoodzakelijkst is, ware het te wenschen, dat deze weinige regels, afgeschreven, aan elken lijksch uwer bezorgd wierden, nadat men vooraf eenige ophelderingen aan hem gegeven had.

Daar men de teekenen van den dood hier en daar zoo onnaauwkeurig vindt opgegeven, gevoelde de schrijver zich aangespoord, de teekenen, zoo als zij door de beste waarnemers zijn opgegeven, alhier kortelijk, doch geheel overeenkomstig met de natuur, mede te deelen. Hij gelooft, daardoor aan vele lezers eene dienst te bewijzen. De zaak is van zoo veel belang, dat hij er op aandringt, om de onderrigting van lijkschouwers onmiddellijk aan eenige lijken te ondernemen.

Deze wijze zal alle mondelijke en schriftelijke onderrigting, zonder aanschouwing, verre overtreffen. — *Omnium versatur urna, serius, ocius sors exitura.* (HORATIUS, *Lib. II. Od. 3.*) — Maar een ontwaken in het graf! welk eene vreesselijke, ontzetting verwekkende gedachte! welke toestand kan vreesselijker en jammervoller zijn.

IETS OVER DEN TOESTAND DER ARMEN IN ENGELAND.

In Engeland verschijnt de armoede onder een geheel ander gezigtpunt dan in elk ander gedeelte van Europa. De bijkomende omstandigheden schijnen er meer dan elders drukkend voor den behoeftige en bedroevend voor den waarnemer te zijn. Aan eene methodische orde onderworpen, schijnt de toegebragte hulp langzamer over te gaan uit de hand, die dezelve uitreikt, naar de hand, welke zich opent om den bijstand te ontvangen. In vele kerspelen is deze onderstand zelfs het voorwerpen van de meest zonderlinge speculatien. Voor eene som, beduidender dan misschien voor eene welbegrepene liefdadigheid noodig ware, belast zich een ondernemer, zoo niet om in de behoeften te voorzien, dan toch om de klagten der behoeftigen te doen zwijgen. Er is hem weinig aangelegen, of zij geholpen worden, wanneer zij slechts niet klagen. En deze klagten moeten zij wel staken, uit vrees van in den spekulant, in wiens handen als minstbiedende de verzachting van hun lot gevallen is, eene verdubbeling van hardheid en gestrengheid te vinden, waartegen de tusschenkomst van den magistraat, tot welken zij zich mogten wenden, hen niet altijd zoude kunnen beveiligen.—

In zoodanige plaatsen, waar de hulp zonder de tusschenkomst van eenen ondernemer uitgereikt wordt, verliest dezelve veel van hare hoedanigheid en krachtdadigheid door hetgeen de uitreikers zich niet schamen daarvan als emolument af te trekken, alsmede door de gebrekkige uitdeeling; de trage deelt gelijk op met den nijvere, de min behoeftige met den ongelukkige, die van alles ontbloot is. Men telt de personen, uit welke een gezin zamengesteld is, en men werpt hun het geld toe zonder na te gaan of er niet onder zijn, die voor hun onderhoud of voor dat hunner naastbestaanden zorgen kunnen. Het is geene schande voor den arbeidsman, den naam van zijnen gebrekkigen vader op de lijst der behoeftigen ten laste van het kerspel te doen inschrijven, wanneer hij zelf in staat is hem te onderhouden. Van daar, dan ook, dat deze lijsten het dubbeld bedragen van hetgeen dezelve elders opleveren.

Somtijds noopt de overmaat van ellende een huisgezin in een ander kerspel middelen van nijverheid of van bestaan te zoeken welke het in deszelfs woonplaats niet vinden kan. Maar hier worden de ongelukkigen weggejaagd; het is hun uitdrukkelijk verboden zich aldaar, ook zelfs voor eenen enkelen dag, te vestigen. Men laat hun zelfs den noodigen tijd voor eene onmisbare rust niet. Zij moeten weder in de ellende verlaten, aan welke zij gepoogd hadden zich te onttrekken. Zij moeten terug keeren naar de plaats, waar zij zoo vele rampen geleden hebben, en welke hun als het ware tot gevangenis dient. Aldus heeft het rijke en vrije Engeland der negentiende eeuw, even als het leenroerige en arme Engeland der middeleeuwen, nog deszelfs slaven, aan eenen grond verbonden, dien zij niet verlaten mogen, en waar zij zelfs niet eens het onzekere vooruitzigt eener bevrijding in het verre verschiet hebben.

De belasting, die in Engeland voor de armen betaald wordt, bedraagt de verbazende

en doortogt te naauw en inmiddels met zijne ... van het ... door één admiraal, twee vice - admiraals ... om te kennen te geven, dat het vlot Sedert dien tijd heeft men geene geregelde ... eerst aangehouden en vervolgens rugwaarts opgave deswege gedaan, maar volgens vrij en twee schouten bij nacht.

som van ruim honderd millioen guldens. Zij treft alleen de grondeigenaars, en is voor deze klasse van inwoners een drukkende last, dien men intusschen niet poogt te verligten door aan de opbrengst daarvan eene meer zuinige en redelijke rigting te geven.

De uitdeelingen aan de armen onderdrukken inmiddels niet geheel het bedelen. Wel ziet men misschien minder bedelaars dan in onderscheidene andere Europesche steden, maar zij bestaan er niet te min in menigte en op de openbare straatwegen, ten platten lande, zoowel als in de straten der hoofdstad ziet men dikwijls gezonde sterke lieden, die de deernis der voorbijgangers trachten gaande te maken door het gezigt hunner ellende of gebreken, door hun eentoonig gezang of liever gegil, of door de zorg om een gedeelte der stad voor de voetgangers schoon te vegen; en die alleen in het den voorbijgangers lastig vallen het gemakkelijkste en meest winstgevende middel van bestaan vinden.

De behoeftigen ten platten lande vinden meestal eenige bezigheid op de openbare straatwegen. Hun toestand zoude veel minder treurig zijn, indien men hun ter bebouwing eenige dier talrijke onbebouwd liggende stukken gronds afstond, welke de kerspelen bezitten en die in derzelver tegenwoordige gesteldheid van even weinig waarde als nut zijn.

Het is onbetwistbaar zeker, dat in Engeland de zeer aanzienlijke sommen, welke tot verzachting der armoede en tot afschaffing van het bedelen gebezigd worden, niet het gewenschte gevolg hebben, terwijl in andere landen, met minder geld en met eene minder stelselmatige uitdeeling meer en beter gedaan wordt.

HET CHINESCHE THEATER.

Het Chinesche tooneelspel bepaalt zich niet tot eene handeling; het bevat het geheele leven eens helds, van zijne wieg af tot aan zijnen dood. Het is eene soort van levensbeschrijving in zamenspraken, in mindere of meerdere deelen verdeeld. Elk gedeelte heeft zijne voorafspraak, en elk tooneelspeler draagt zorg, wanneer hij voor het eerste maal voor het publiek verschijnt, den naam op te geven, dien hij in het stuk heeft, en het karakter, hetwelk hij voorstelt. Dikwijls vervult een tooneelspeler onderscheidene rollen in hetzelfde stuk, hetgeen voorzeker niet geschikt is om de illusie te onderhouden. In de hartstogtelijkste bewegingen, houdt de acteur op met spreken, en drukt nu zijne gewaarwordingen door gezang uit. Een zeer luidruchtig orkest ondersteunt deze lyrische stukken, die in vers geschreven zijn, en het Chinesche treurspel verkrijgt hierdoor eenige overeenkomst met onze opera.

Geregelde schouwburgen vindt men slechts in de hoofdstad en in eenige andere aanzienlijke steden des rijks. De tooneelspelers reizen van de eene plaats naar de andere, en vinden hun bestaan door de plegtige feesten of bij maaltijden te spelen. Wanneer het gezelschap gereed is aan tafel te gaan, treden drie of vier rijk gekleedde tooneelspelers de zaal binnen. Na vier zeer nederige buigingen, overhandigt een hunner aan den aanzienlijksten der gasten een boek, waarin met gouden letters de namen van vijftig of zestig stukken opgeteekend zijn, die het repertoire van het tooneelgezelschap uitmaken. Dit boek gaat van hand tot hand de tafel rond, en eindelijk noemt de voornaamste dischgenoot het stuk, dat gekozen is. De voorstelling heeft in de zaal zelve van den maaltijd plaats. De akteurs bezetten tot dat einde de ruimte tusschen de tafels, die gewoonlijk op twee rijen gerangschikt staan.

Bij groote feestelijkheden, of openbare omgangen, rigt men tooneelen op straat op, waar van des morgens tot des avonds voorstellingen gegeven worden.

Een Chineesch schrijver, die zekere vermaardheid bezit, schrijft niet voor het tooneel. De Keizer Junschden verbood den manderijnen ten sterkste het bezoeken der schouwburgen. Dit verbod is dikwijls herhaald geworden, en de manschou officier, die naar den Schouwburg gaan wil, moet vooraf van zijne muts de kleine gekleurde kwastjes afnemen, die het onderscheidend teeken van zijnen rang zijn.

De Chinesche dagbladen nemen gretig elken trek op, die de zeden of het karakter des volks tot eere verstrekken kan; maar een dagbladschrijver zoude zich aan strenge straffen blootstellen, indien hij de beschrijving eener dramatische voorstelling durfde te geven, of de allerminste zinspeling maken op het onthaal van een nieuw stuk.

Op den 17 Julij 1793 werd MARIE CHARLOTTE CORDOT D'ARMANS te Parijs ter dood gebragt. Deze vrouw, in 1768 te St. Saturnin, bij Seez in Normandië geboren, heeft in de Fransche omwentelings-geschiedenis eene roemvolle vermaardheid verkregen. Als een meisje van 25 jaren nam zij het moedig en vast besluit om de aarde te verlossen van een der afschuwelijkste monsters, die immer de menschheid geschandvlekt hebben, den verworpensten van alle booswichten, den afgod des gepeupels, Marat. Om haar heldhaftig voornemen te volbrengen, kwam zij den 12den Julij van Caen te Parijs, wist zich den toegang te verschaffen tot den bloeddorstigen Marat, die zich op dat oogenblik in het bad bevond, en stiet hem met eene vaste hand een' dolk in het eerloos hart, dat hij het oogenblikkelijk bestierf. De schelm verdiende zeker niet van zulk eene schoone hand te sterven; maar toen de beul gebruikt werd om het bloed der onschuldigen te plengen, wapende de Genius der menschheid de hand der onschuld om de misdaad te straffen. Charlotte Corday was eene priesteres van de godin der geregtigheid, die haar offer tot verzoening van Frankrijk met de menschheid geslagt had. Met bedaardheid en gewilligheid liet zij zich naar de gevangenis brengen (in triomf hadde men haar de straten van Parijs behooren rond te dragen), roemde voor de revolutionnaire regtbank op hare daad als een' jegens het vaderland vervulden pligt, en vijf dagen reeds na het volbrengen derzelve viel haar hoofd onder de guillotine. Met eene zegevierende houding betrad zij het schavot, en behield hare bedaarde standvastigheid tot het laatste oogenblik.

ADVERTENTIEN.

PARAMARIBO, *den* 11 *November* 1835.

Op den 8sten dezer, aan boord van het Nederlandsch Schip *Susanna Maria*, in de rivier *Suriname*, tusschen de Waag en de Plattebrug, opgehaald zijnde een ANKER, p. m. zwaar 600 Nederlandsche Ponden; zoo wordt, wie daarop eenig regt van eigendom vermeend te hebben, uitgenoodigd daarvan vóór ultimo dezer maand kennis te geven aan

De Havenmeester,
R. H. E S S E R.

(41198) Op HEDEN NAMIDDAG, *PUBLIEKE VENDU* ter *Nieuwe Wees-, Kuratele- en Onbeheerde Boedels Kamer*, voor rekening diverse *onbeheerde* en *desolate* Boedels.

Paramaribo, den 13 November 1835.
C. A. F I S C O,
2de Commies.

*** GETROUWD:
D. Buijs, KAPITEIN TER ZEE,
Weduwenaar van H. OP DEN KAMP,
EN
Mejufvrouw **S. M. Jutting.**
PARAMARIBO, 9 NOVEMBER 1835.
Dienende deze tot algemeene communicatie. (42156)

(42112) Wordt bij publieke inschrijving aan den meestbiedende (mits goedgekeurd wordende), ter *koop* aangeboden, van de Plantaadje *la Mastrouge:*

35 vaten SUIKER.

Om voor rekening en risico van den Kooper te worden afgehaald.

De inschrijvings-billetten zullen aangenomen worden ter Griffie van het Geregtshof, tot Donderdag den 19den dezer, als wanneer dezelven den daarop volgenden Vrijdag, den 20sten, om *half* 9 uren des morgens, door Heeren Gecommitteerde Raden zullen geopend worden.

Paramaribo, 13 November 1835.
J. L. VAN TOLL c. s.

(42115) Heden over *zes* weken, dag en datum nader te bepalen, zullen de ondergeteekenden, ten huize van den Vendumeester A. SALOMONS, publiek doen opveilen:

Het *HUIS* en *ERF*, gelegen aan de *Gravenstraat* Lr. D. No. 36; aankomende den uitlandigen Heer P. J. POHL. De bewijzen van eigendom en koop-condition, zullen *drie dagen vóór* den verkoop bij gemelden Vendumeester ter *visie* liggen. Inmiddels is hetzelve op *favorable voorwaarden*, UIT DE HAND TE KOOP.

Paramaribo den 12 November 1835.
RICHD. O'FERRALL JR. qq.
L. P O H L qq.

VAN DE STEENFABRIEK *WOLFFSIJVER*,

worden tot *civiele* prijs, STEENEN te Koop aangeboden. — Adres ten kantore van

H. M. WOLFF DE FRIDERICI.
(42160)

D. BENJAMINS,
biedt te Koop aan:

Bristol Oesters in potten; Barbadosche Gember in dito; alle soorten Visch- en Vleeschsaucen; Versche Zalm; Engelsche Zuurgoed; gezouten Tongen in halve tonnen; Vruchten op Brandewijn; Londen Porter, Edinburger Ale; Champagne; St. Estephe Medoc; Muscat Frontignan; opregte Madera en andere Wijnen; Cherry-Brandy; Fransche Conjac in fleschen; fijne Likeuren; Jenever.

Kruidnagelen; Patent Olie; supra fijne Engelsche Dril; dito Schoenen en Hoeden; Suikerkalk in potten; Glazen Stulpen met figuren; patent Handlantaarns. (42158)

(41201) JOHN FRASER vertrekt.

SCHEPEN IN LADING.

Naar Amsterdam:

Het Schip *Elisabeth*, Kapt. J. H. Brand. — Adres bij *Gebrs. Reijne.*

Het Schip *Leonidas*, Kapt. R. M. Corbiere. — Adres bij *L. D. J. van Bommel.*

Het Schip *Suriname*, Kapt. R. van der Meij. — Adres bij *J. L. Gellée.* — Sluit 15 November.

Het Schip *Astrea*, Kapt. J. A. de Lang. — Adres bij *J. L. Gellée.* — Sluit 25 November.

Het Schip *Jeannette*, Kapt. T. Bodeman. — Adres bij *M. M. Curiel.*

Het Schip *Remoke*, Kapt. L. J. Oltmans. — Adres bij *A. Roelfs.*

Het Schip *Catharina*, Kapt. E. M. Hillen. — Adres bij *Degenhard en Kramer.*

Ter Drukkerij van FUCHS & C.